

Materiály ke zrušené výuce 28.11.2020

V případě potřeby se na mne neváhejte obrátit buď na chatu MStTeams, nebo v diskuzích v interaktivní osnově, či emailem.

Na konci tohoto textu máte krátký úkol – prosím vložte jej do odevzdávárny – SLOŽKA HODNOCENÍ

Sociální práce

- Můžeme na ni nahlížet z různých úrovní
 - o Mikro – jednotlivec
 - o Mezo – rodina, rodiny s dětmi s problémem
 - o Makro – komunita
- Důležité je vždy brát v potaz jedince, jeho prostředí a aktuální naladění
- Důležitý je také náš vztah, ale může to být obtížné jej tvořit, pokud je klient jiného ladění, než jsem já
 - o Je to naprosto v pořádku
 - o Pokud vám někdo neseďí, nejste špatný sociální pracovník – jste pouze člověk
 - o Důležité si uvědomit míru nesouladu
 - o Je možné klienta předat jinému pracovníkovi
- Při práci s klientem je důležité se vžít do jeho situace – respektovat jeho příběh (vzpomeňte si na aktivitu s košem – každý máme jinou startovní pozici), umět navázat kontakt, být zvědavý, hledat možnosti a dovednosti a výsledek práce nechat na klientovi.
 - o Samozřejmě je nutné napomáhat v řešení problému a dodržovat hranice
 - Sociální pracovník se tak pohybuje mezi klientem a zákonem.
- Avšak někdy může být klient problémový
 - o Výsledek práce s takovým klientem závisí na naší reakci

Problémový klient

- Jak budete reagovat, když k vám přijde klient, který se nebude chovat podle pravidel?
 - o Nejčastěji zvolíme přirozenou reakci
 - Útok vs. Únik
 - o Avšak tento způsob reakce nám nepomůže k vytvoření vztahu, důvěrného prostředí a klient v nás může ztratit důvěru
- Jak tedy na to?
 - o Co podle vás u klienta způsobuje reakce formou útoku?
 - o Co podle vás u klienta způsobuje reakce formou úniku?
 - U první varianty na sebe začnou působit dvě síly, které budou vytvářet protitlak, budou se kumulovat a nepomůžou k vyřešení dané situace
 - U druhé varianty se jako pracovník schovám do svého úkrytu a rovněž nedojde k vyřešení situace
 - o Co bychom tedy měli dělat s energií, kterou do setkání přináší klient?
 - Sociální pracovník by měl jednat a to vědomě. Na vzniklou situaci, naladění klienta by se měl naladit, připojit a díky tomu může začít vědomě jednat (tedy nebude působit útočně, ani nebude unikat).
- Vědomé jednání napomáhá k připojení se na klienta a vytvoření souhry, která řeší a uvolňuje. Pokud dojde k vytvoření souhry, tak naše myšlení, jednání a prožívání jsou rovněž v souhře.

Pokud při práci s klientem pouze využíváme rozum, tak to dost často bývá přímá cesta k nevytvoření důvěrného vztahu.

- Souhra (metoda připojení ke klientovi) může být identická, může být kontraindikační, může být komplementární.
 - Připojuji se ke klientovi
 - Identicky
 - Dělán zrcadlo
 - Např. klient křičí, tak křičím s ním (ne na něj)
 - Je možné křičet ještě více nahlas
 - Kontraindikačně
 - Dělán opak
 - Např. klient křičí, tak mluvím potichu (dost často to funguje ve školách – děti jsou zvyklé, že po nich pořád někdo řve, tak ticho je pro ně šok).
 - Komplementárně
 - Dělán doplněk
 - Např. klient křičí, tak si zacpávám uši
 - Např. klient křičí, tak fandím (přidejte, zakřičte ještě víc)
 - Pokud své vědomé jednání zvládnou – jsem spokojený, dodržel jsem etiku profesní, vlastní i organizace.
 - Pokud zvolené jednání není zvládnuté, tak dojde k nespokojenosti a často bývá narušena etická stránka věci.
- Jakoukoliv nespokojenost, ale i spokojenost bych měl/a dále řešit za pomoci supervize – kde na situaci můžu získat nadhled.

K zamyšlení:

Zkuste si představit nějakého svého klienta a vyzkoušejte si na něm tři způsoby připojení – prozatím imaginárně. Jak by reagoval?

Zkuste ve vypjaté situaci doma se dát do souhry a vyzkoušet jeden ze způsobů připojení. Reflektujte, co to udělalo s vámi – s členem rodiny.

Poté to můžete zkusit i se svým klientem ☒.

Mapování změn

- Pokud s klientem máme vytvořený vztah a pracujeme na změně je důležité mapovat i drobné změny mez jednotlivými setkáními
- Zde máte možné otázky, které vám mohou pomoci:
 - Co se změnilo k lepšímu od našeho posledního setkání?
 - Kam jste se od minule posunul?
 - Co je dneska jinak (v pozitivním smyslu), než bylo minule?
 - Co dnes můžete, dokážete,...co minule nešlo?
 - Co jste se nového naučil? Jakou novou dovednost jste rozvinul?
 - Čeho si všimli vaši blízcí?
 - Podle čeho jste poznal, že jste se posunul?
 - A co ještě? Řekněte mi o tom víc...

Typy rodičů a přístup v komunikaci ve školním prostředí (lze vztáhnout i na sociální práci).

Na základě mé praxe jsem vytvořila s kolegy čtyři kategorie rodičů:

Typy rodičů

- „Pár facek by to spravilo“
- Vy jste všichni stejní“
- „Nevěřím“
- „Poženu to vejš!“

V následujících řádcích budete mít vždy popsany typ rodiče a na co byste měli myslet, pokud se s takovým typem rodiče setkáte. Nejde mi tímto označením rodiče hanit, ale vyjadřuje to spíše jejich postoj k řešení problémů, který se snažíme trochu změnit/upravit, tak abychom mohli společně dosáhnout stanoveného cíle (ve škole výchova a vzdělání dítěte, v sociální práci vyřešení problémové situace).

Zkuste si u každého typu představit někoho ze svého okolí – pokud někdo takový je. Vybavte si komunikaci s takovým jedincem, v čem je náročná, co na něj platí, atp.

„Pár facek by to spravilo“

- rodič, který má v řešení situace jasno, fyzický trest vyřeší rychle a efektivně jakýkoliv problém

Příprava na setkání:

- zjistit si fakta, čeho se týká problém, který chci s rodičem řešit
- hledat oporu ve školním řádu – kde jsou naše a jeho hranice
- zjistit si kdo přijde a kdo tam bude se mnou jako s učitelem, najít podporu ve vedení
- Připravit místo, které bude bezpečné v případě projevů agrese ze strany rodiče (křeslo, do kterého rodiče usadíme, bezpečná vzdálenost mezi rodičem a mnou, apod...)

Setkání

- Snaha rodiče ocenit, podpořit ne ve fyzickém trestání ale v řešení dané situace

Cílem setkání



Ptejte se sami sebe, co by šlo ještě udělat?

„poženu to vejš“

- rodič, který vidí křivdu a chce situaci řešit s vedením

Příprava:

- mít oporu ve vedení, domluvit společnou schůzku
- jednat s rodičem alespoň ve dvou – mít nějaké svědky, sezení si nahrát nebo zapisovat
- připravit se – argumenty, fakta a hlavně se psychicky z odolnit
- Mít na setkání dostatek času a vhodný prostor

Schůzka:

- nechat „upustit páru“ – je to důležité nechat rodiče vymluvit – dost často za tím stojí jiné starosti
- najít stejnou řeč, vyhnout se konfliktu
- cílem je najít SPOLEČNÝ CÍL, SMĚR

„Vy jste všichni stejní“

- stereotypní rodič, který háže pedagogický sbor „Do jednoho pytle“

Příprava na setkání:

- zjistit co nejvíce informací o historii žáka, přístupu třídní učitelky, rodinném zázemí, anamnéze apod.

Schůzka

- komunikaci vede třídní učitel (nemělo by se jednat o přesilovku)
- vyjádřit pochopení s naštváním
- zapojit rodiče – co platí na dítě doma, ale sdělit mu, co od něj škola potřebuje
- motivovat rodiče – v zájmu dítěte

Cílem setkání

- cíl není trest, ale společné řešení
- společný pohled
 - podpora řešení školy ze strany rodiče
 - rodiči může řešení pomoci v dalších podobných situacích
- rozdělit řešení i na více schůzek (bude tak dostatek prostoru situaci zpracovat)

„nevěřím“

- rodič, který pedagogům nevěří, má svou pravdu

Příprava:

- sepsat si hlavní body, argumenty, důkazy (důležité je ve školách zapisovat každou „pitomost“)
- mít možnost sdílet (metodiky, TU, další kolegové, výchovný poradce, vedení)

Schůzka

- nebrat si to osobně
- partnerský přístup
 - pochvala
 - řazení komunikace (pozitivní info, negativní info, pozitivní info)
- zjistit proč nevěří

Cíl setkání

- hlavně neztratit rodiče z komunikace

Obecné pokyny k přípravě, setkání a cílům

Příprava

- mít oporu ve školním řádu
- zjistit si, kdo přijde
- připravit prostředí
- připravit psychicky učitele
- sepsat si hlavní body
- načasovat si kroky – kdy např. zapojit vedení

Schůzka

- pochopení a ocenění rodiče
- nechat vypustit páru
- držet se tématu, fakt
- partnerská komunikace, nehnat se do konfliktu
- nebrat si to osobně
- zjistit motivaci rodiče
- udělat ze sezení zápis

Cíl

- táhnout za jeden provaz
- společný cíl a pohled – všem jde o dítě

- sdílení s ostatními zapojenými pedagogy
- neřešit minulost
- naplánovat návazné setkání

Při komunikaci s rodiči je důležité opět brát v potaz jejich zkušenost s pedagogem, sociálním pracovníkem. Je důležité ho nechat vypovídat, utěšit a poté začít jednat. Nenechte se zastrašit křikem, křik rodičů vychází mnohdy ze strachu o své dítě a z přetlaku, který je na ně vyvíjen. Poskytněte jim podporu, neberte si to osobně a začínejte větou, že nám jde o to, aby se to dítě mělo dobře/cítilo dobře, aby mělo prostě na školu/dětství hezké vzpomínky.

Zkuste se zamyslet, zdali je ještě něco, co byste potřebovali před takovým setkáním s klientem, čeho byste se měli vyvarovat, atp. Je důležité si tyto body uvědomovat, protože jediné tak můžeme vědomě jednat.

Prostudujte si tento manuál jak vést rozhovor s dítětem:

<https://www.nahradnirodina.cz/sites/default/files/vedeni-rozhovoru-s-ditetem.pdf>

Další zdroje technik pro práci s klientem naleznete zde:

KOLAŘÍK, M. Interakční psychologický výcvik, 2006.

KOLAŘÍK, M. Interakční psychologický výcvik pro praxi, 2019; 2013.

MAŠÁT, V. Vybrané postupy sociální práce se skupinou, 2012.

ŠIMANOVSKÝ, Z. Hry pomáhají s problémy, 2012.

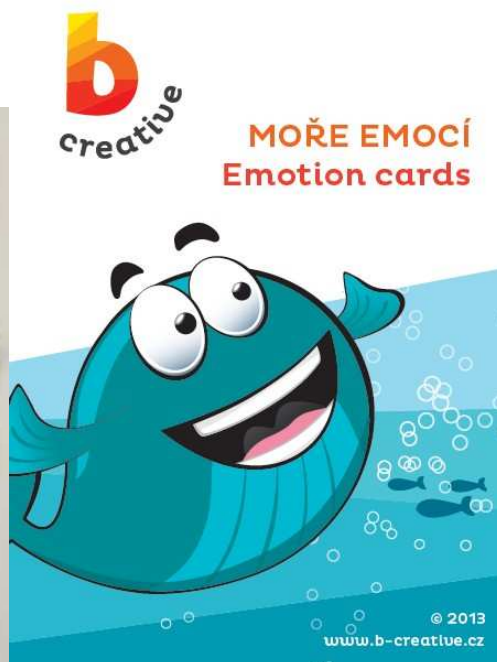
ŠIMANOVSKÝ, Z. Hry pro rozvoj zdravé osobnosti, 2002.

<http://pohoda.scio.cz/content/download/napadnik.pdf>

<http://www.odyssea.cz/metodiky-osv.php?cast=lekce-osv>

http://neklidne-deti.cz/images/aktivity_vhodne_pro_praci_s_detmi_s_adhd.pdf

Pomůcky – karty pro práci s klienty



Máte takové karty? Nebo jiné? Sdílejte v diskuzi nebo na chatu MS Teams svoje zkušenosti.

HODNOCENÍ (vkládejte do 6.12 do složky Hodnocení)

- A) Ve zkratce napište vaše dojmy, postřehy z online setkání s odborníkem? Co vám to přineslo? Co byste potřebovali mít jinak? Udělte hodnocení A-F.
- B) Ve zkratce napište vaše dojmy, postřehy z výuky. Co vám to přineslo? Co byste potřebovali mít jinak? Udělte hodnocení A-F.

Poznámka pro všechny

V případě potřeby konzultace nějaké vaší kazuistiky, případové studie se na mě neváhejte obrátit. Anebo v případě, že nevíte, jak danou aktivitu využít na konkrétního klienta, tak také pište. (Email, diskuzní fórum atp.)